

בפני :

עו"ד יורם סמואל, יו"ר
מר אריה המר, חבר
מר ניב ליליאן, חבר
מר חיים נוי, חבר
מר גיל קיסרי, חבר

בעניין שבין :

1. מר עמרי אפרים
2. אתר האינטרנט YNET

ע"י עוה"ד טלי ליבליך ודרור כהן

המערער

נגד

אלנתן שחור

המשיב

החלטה

בפנינו ערעור של מר עמרי אפרים (שייקרא להלן – "העיתונאי") ושל העיתון האינטרנטי YNET (שייקרא להלן – העיתון) על החלטתו של בית דין זה בערכאה ראשונה, בהרכב של עו"ד יגאל ברוכובסקי, יו"ר, עו"ד אמיר בשה ויוסי רוזנמן – חברים מיום 11.5.2017, שקבעה, כי המערער, כי המערער עברה על תקנון האתיקה בכתבתה מיום 11.8.2016.

המדובר בסדרה בת ארבע כתבות, מפרי עטו של העיתונאי, שהתפרסמו בעיתון, העוסקות באשה, שהגיעה לישראל מסרי לנקה, יחד עם ילדה קטינה, אותה ביקשה להכניס לישראל בטענה שהיא בתה.

שאלת גירוש הקטינה מהארץ נדונה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב יפו בשבתו כבית משפט לעניינים מיהליים, ואף נדון בבית המשפט לענייני משפחה, עליו הטיל בית המשפט המחוזי לשלוח את אחיה של הטוענת לאימהות לבדיקת רקמות, וזאת בעקבות תוצאות של בדיקת רקמות שנעשתה לטוענת לאימהות ולקטינה ממנה עלה כי הטוענת לאימהות אמנם אינה האם, אך כי קרוב שלה מדרגה ראשונה (אח או אחות) הוא תורם הזרע (אח) או מקור השחלה (אחות), ואם אכן ממצא זה הוא נכון, יש לכך השלכה על מעמדה של הקטינה.

הדיון בפני ערכאת הערעור התרכז בכתבה בעיתון מיום 11.8.2017.

הכותרת לכתבה קובעת, כי "התפתחות משמעותית בפרשת התינוקת בנתב"ג, הגירוש עוכב". בהמשך צוין, "לבית המשפט הועברו תוצאות בדיקת הרקמות שהתבקשה לעבור גלית נקש, ... , כדי להוכיח שהתינוקת שהביאה עמה מסרי לנקה היא בתה הביולוגית. בשל התפתחות שטרם ניתן לחשוף הורתה השופטת להקפיא את גירוש הילדה".

בהמשך הכתבה כתוב :

"תוצאות הבדיקה שמכריעה גורלות: בית המשפט קיבל לידיו את תוצאות בדיקת הרקמות שעברה (האם) ...

כאמור, בסופו של יום הסתבר, שאותה התפתחות דרמטית שעליה הוטל החיסיון היא שתוצאות בדיקת הרקמות היא, שהאישה איננה אמה של הקטינה, אך שניתן לקבוע בוודאות של 99% על פי

דוח המומחה, שהזרע ממנה נוצרה הילדה הוא של אחיה של האישה, או שהשחלה ממנה נוצרה היא של אחותה של אותה אישה. כך מופיע בחוות דעת.

באי כוח המערער טענו, כי הם לא יכלו להבהיר מהי ההתפתחות הדרמטית שהביאה לעיכוב גירוש של הילדה. אין חולק שיש לכבד הוראה של בית המשפט המטילה חיסיון, ובמקרה שלפנינו החיסיון הוטל אל תוכן חוות הדעת של ד"ר לבנטל, שהוא נתן את חוות הדעת המנתחת את בדיקת הרקמות.

יחד עם זאת, מקריאת הכתבה מיום 11.8.2016 ניתן היה להבין, כי הבדיקה הביאה למסקנה כי אכן האישה, הטוענת כי היא אמה של הקטינה היא אכן האם.

נשאלת השאלה, אם ניסוחה של הכתבה אכן מהווה עבירה על כללי האתיקה של מועצת העיתונות.

בית הדין בערכאה הראשונה קבע כדלהלן :

9. בנסיבות אלו, אנו סבורים כי יש בכתבה משום חלקי אמיתות אשר מביאים בכללם לפרסום שאינו מדויק, מטעה ומוטה, בניגוד לסעיפים 2, 4 ו-6ג' לתקנון (הכוונה היא לתקנון האתיקה שלמועצת העיתונות).

סעיף 2. מחייב עיתונאים ועיתונים להיות נאמנים לחופש העיתונות ולזכות הציבור לדעת בהגישם לציבור שירות מקצועי ובפרסום מדויק, הוגן ואחראי של ידיעות ודעות.

לעניין זה נאמר, כי דווקא רצונם של העיתון והעיתונאי להביא לידיעת הציבור את מה שניתן, ללא פגיעה בחיסיון, היא שהביאה לפרסום, שעקב הציות לחיסיון ניתן היה לטעות בהכנת תוכן הכתבה מיום 11.8.2017.

סעיף 4.א. קובע שעיתון ועיתונאי לא יפרסמו ביוזמיה או ברשלנות דבר שאינו אמת, אינו מדויק.

ברור לנו, כפי שנראה בהמשך שאף היה ברור לערכאה הראשונה, כי לא הייתה כוונה לפרסם דבר שאינו אמת או אינו מדויק. נשאלת השאלה אם נוצרה הטעיה עקב רשלנות. לעניין זה נציין, כי לדעתנו לא ניתן לקבוע כי מעשה או מחדל נעשה ביוזמיה וברשלנות, שכן רשלנות מתאפיינת בפעולה שגויה שנעשתה שלא במכוון, אלא בחוסר מקצועיות או בחוסר תשומת לב. יחד עם זאת, לא כל טעות מהווה רשלנות, ונראה לנו שבמקרה שלפנינו לא ניתן לקבוע כי אכן העיתון והעיתונאי התרשלו במילוי תפקידם.

אנו, כבית דין לאתיקה, אמורים לשמור על סטנדרטים אתיים בעיתונאות, ובעניינו לקבוע עבירה על כללי האתיקה על סמך התרשלות בלבד, מחייב התרשלות מובהקת, ולא ניסוח העלול ליצור אי הבנה מחד, כשעל העיתון לבחור כחלופה אי פרסום כלל על מנת שלא לקבוע בצו החיסיון ובכך למנוע מהציבור מידע שניתן לגלות לו.

סעיף 6.ג. קובע כי פרסום ידיעות יהיה הוגן וללא הטיה.

סעיף זה אינו רלבנטי לעניינו. אין ביסוס לטענה, כאילו נהג העיתון בחוסר הוגנות או בניסיון להטיה.

הערכאה הראשונה הייתה ערה לכל השיקולים האלה, אך זאת בשלב קציבת הסנקציה, ולא בשלב ההחלטה אם נעברו עבירות על תקנון האתיקה. וכך קבעה לעניין הסנקציה :

"באשר לרף הענישה, אנו סבורים שהמדובר ברף הנמוך ביותר של עבירות אתיות. לא שוכנענו כי ההטעיה בוצעה במכוון. הכתבות שהונחו בפנינו תומכות יותר במסקנה כי המדובר היה בניסיון לפרסם פרטים חלקיים תוך כיבוד מסוים לצו החיסיון, יחד עם הדבקה של קטעים מכתבות קודמות.

אנו מניחים כי חוסר תשומת לב הובילו לכך שהדבקת הכתבות הקודמות יחד עם הפרסום החלקי של ההחלטה החסויה, הובילו למסקנה מטעה ואנו מניחים כי לא זו הייתה כוונת הכותב. "

לנו נראה, כי אין עבירות אתיות מבוצעות בדרך כלל שלא במתכוון. אכן, ברשלנות אין מקום לכוונה, אך לכך התייחסנו. אין באתיקה אחריות קפידה. טעות בתום לב או הטעיה שנגרמת עקב ניסוח לא מוצלח איננה מהווה עבירה אתית.

במקרה שלפנינו ניסוח לא מוצלח של כתבה על כותרתה יצרה רושם מוטעה, כי בדיקת הרקמות הראתה שהטוענת להיותה אם, איננה האם. טעות זו נבעה, כך ניתן להסיק, מהרצון להביא מידע לידיעת קוראי העיתון מחד גיסא, והחובה לכבד צו חיסיון מאידך גיסא.

העיתון והכתב היו יכולים להימנע מלהביא את מה שהם ראו כאירוע המהווה "התפתחות משמעותית" לידיעת קוראיהם, כל עוד הם היו מנועים מלדווח לקוראיהם מהי אותה התפתחות משמעותית, אך הרצון להביא לידיעת קוראי העיתון מידע רב ככל האפשר הוא מנשמת אפה של העיתונות, וכל עוד הבאת המידע איננו אסור, בית הדין איננו יכול לראות בעצם הבאתו עבירה על תקנון האתיקה. עתה, משידוע לנו מהי ההתפתחות שאירעה עם קבלתן של תוצאות בדיקת הרקמות, איננו יכולים לקבוע, כי הן אינן מהוות "התפתחות משמעותית", אלא שניתן היה לפרש כי ההתפתחות הייתה שהבדיקה איששה את הטענה, כי מי שהביאה את הקטינה היא אכן אמה, ולכן ייתכן וניתן היה לנסח את הכותרת בצורה פחות מבלבלת.

ניסוח לא מוצלח אולי יש כאן, אך עבירה אתית אין כאן.

לא נדון בטענה, כאילו העיתונאי והעיתון הפרו את החיסיון שהטיל בית המשפט. הפרת חיסיון שהטיל בית המשפט מהווה עבירה על חוק העונשין, ולבית דין זה אין את הכלים ואין את הסמכות לקבוע כי עבירה כזו אכן נעשתה, נושא החיסיון עלה לדיון רק כהסבר מדוע העיתונאי והעיתון לא יכלו לפרט את הכתוב בחוות הדעת שניתנה בקשר לתוצאות בדיקת הרקמות. עצם השאלה אם החיסיון הופר או לא, איננה מוכרעת על ידנו.

על כן אנו קובעים, כי העיתונאי והעיתון לא עברו על כללי האתיקה של מועצת העיתונות בכתבות שנדונו על ידינו.

ניב ליליאן, חבר

אני מסכים למסקנות, אך מבקש להעיר כי היה על העיתון והעיתונאי להבהיר בצורה ברורה יותר כי המידע הוא על נושא הנמצא תחת חיסיון.

גיל קיסרי, חבר

המסקנה מקובלת עלי, אך אני סבור כי הכותרת שניתנה לכתבה מיום 11.8.2016 - "התפתחות משמעותית", הייתה מוקדמת מדי.

תל-אביב, היום, ה... בחודש דצמבר, 2017

ניב ליליאן, חבר

אריה המר, חבר

עו"ד יורם סמואל, יו"ר

גיל קיסרי, חבר

חיים נוי, חבר

העיתון והכתב היו יכולים להימנע מלהביא את מה שחם ראו כאירוע המהווה "התפתחות משמעותית" לידעת קוראיהם. כל עוד הם היו מנועים מלדווח לקוראיהם מהי איתה התפתחות משמעותית, אך הרצון להביא לידעת קוראי העיתון מידע רב ככל האפשר הוא מנשמת אפה של העיתונות, וכל עוד הבאת המידע איננו אסור. בית הדין איננו יכול לראות בעצם הבאתו עבירה על תקנון האתיקה. עתה, משידוע לנו מהי ההתפתחות שאירעה עם קבלתן של תוצאות בדיקת הורקמות, איננו יכולים לקבוע, כי הן אינן מהוות "התפתחות משמעותית", אלא שניתן היה לפרש כי ההתפתחות הייתה שהבדיקה איששה את הטענה, כי מי שהביאה את חקטינה היא אכן אמת, ולכן ייתכן וניתן היה לנסח את הכותרת בצורה פחות מבלבלת.

ניסוח לא מוצלח אולי יש כאן, אך עבירה אתית אין כאן.

לא נדון בטענה, כאילו העיתונאי והעיתון הפרו את החיסיון שהטיל בית המשפט, הפרת חיסיון שהטיל בית המשפט מהווה עבירה על חוק העונשין, ולבית דין זה אין את הכלים ואין את הסמכות לקבוע כי עבירה כזו אכן נעשתה, נושא החיסיון עלה לדיון רק בהסבר מדוע העיתונאי והעיתון לא יכלו לפרט את הכתוב בחוות הדעת שניתנה בקשר לתוצאות בדיקת הורקמות. עצם השאלה אם החיסיון הופר או לא, איננה מוכרעת על ידנו.

על כן אנו קובעים, כי העיתונאי והעיתון לא עברו על כללי האתיקה של מועצת העיתונות בכתבות שנדונו על ידינו.

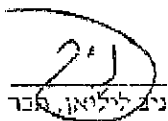
ניב ליליאן, חבר

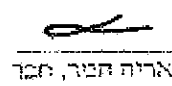
אני משכים למסקנות, אך מבקש להעיר כי היה על העיתון והעיתונאי להבהיר בצורה ברורה יותר כי המידע הוא על נושא הנמצא תחת חיסיון.

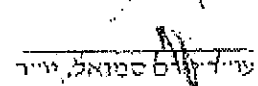
ניל ביסרי, חבר

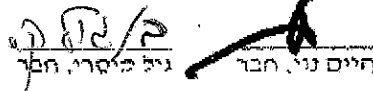
המסקנה מקובלת עליו, אך אני סבור כי הכותרת שניתנה לכתבה במיום 11.8.2016 - "התפתחות משמעותית", הייתה מוקדמת מדי.

הל-אביב, תשס"ה. בחודש דצמבר, 2017


ניב ליליאן, חבר


אריה חבר, חבר


עיל ביסרי, חבר


ניל ביסרי, חבר